

Čítajme deťom 20 minút každý deň!

Radi by sme vám predstavili projekt „Vyšehrad číta deťom“, jeho organizátorov, praktické rady k čítaniu a v neposlednom rade aj výber detskej literatúry z krajín Vyšehradskej štvorky. Naším cieľom je zvýšiť povedomie o propešnosti čítania v krajinách V4. Chceme propagovať čítanie deťom prostredníctvom projektu určeného rodičom, školám, knižniciam i detským centrá. V rámci projektu zorganizujeme Týždeň čítania deťom v SR, ktorý sa zameria na propagáciu detskej literatúry krajín V4. Konať sa bude v dňoch 4. 6. – 10. 6. 2018. Spoločná slávnostná Inaugurácia sa bude konať 28. mája 2018 v Prahe za účasti zástupcov všetkých krajín V4. Projekt potom bude pokračovať ako Týždeň čítania deťom v krajinách V4. Cieľom už tradičného Týždňa čítania deťom je motivovať deti a mládež k pravidelnému čítaniu. Súčasťou týždňa môžu byť organizované akcie najrôznejšieho typu, medzigeneračné aktivity, stretnutia so spisovateľmi, čitateľské hry a súťaže, malé dielne pre deti a rodičov atď. Tieto činnosti vytvoria základňu pre medzinárodnú sieť zameranú na problematiku pravidelného čítania nahlas. Nadobudnuté skúsenosti budú inšpiráciou k usporiadaniu ďalších ročníkov. Projekt je spolufinancovaný vládami Českej republiky, Maďarska, Poľska a Slovenskej republiky prostredníctvom Vyšehradského grantu z Medzinárodného vyšehradského fondu. Poslaním fondu je podporovať myšlienky pre udržateľnosť regionálnej spolupráce v strednej Európe.

Čítajme deťom 20 minút každý deň! Je to veľa, alebo málo? Nevieť. Je to však cesta k poznaniu, že dôležité je čítať deťom každý deň od ranného detstva.

Už Milan Rúfus svojho času krásne povedal, že rozprávka nevznikla preto, aby s ňou uspávali deti, ale aby prebúdžala dospelých, aby pripomínala skutočné hodnoty zmysluplnej ľudskej existencie.

Rodina je pre dieťa to najzásadnejšie čo po príchode na svet má. Formuje jeho osobnosť a jeho smerovanie. Preto je veľmi dôležité, aby dieťa v kruhu rodiny zažilo pocit bezpečia a lásky. Práve rodičia sú tí, ktorí rozhodujú o dlhom a krásnom detstve svojich ratolestí a detstvo je kľúčom k celému ďalšiemu životu.

„Každodenné čítanie dieťaťu pre radosť je magická činnosť, ktorá uspokojuje emocionálne potreby dieťaťa. Podporuje jeho psychický, intelektuálny a spoločenský rozvoj. Je jednou z najúčinnejších výchovných metód, zároveň poskytuje dieťaťu radosť a zanecháva v ňom krásne spomienky. Čítanie je prirodzené, jednoduché, nevyžaduje od nás dospelých žiadnu prípravu, je príjemné a inšpirujúce aj pre toho, kto číta.“ (Irena Kožmínská, Cała Polska czyta dzieciom)

Mnohí rodičia sa domnievajú, že ak nechajú dieťa dívať sa na rozprávku v televízii, je to to isté, ako keby mu rozprávku čítali. Nie je to pravda. V mozgu dieťaťa sa zapínajú úplne iné centrá. Navyše pre sebavedomie dieťaťa je zásadné, že si rodič nájde každý deň čas, ktorý strávia spoločne. Veľmi dôležité sú rituály.

„Rituály deň orámuju. Mamička celý život vchádzala do detskej izby o siedmej ráno zobúdžala nás s bratom vlúdnyh hlasom. Vidím to ako dnes. Raňajky už boli na stole a vedľa nich, zabalená v servítke, ležala pripravená desiata do školy. My, rodičia, mávame často dojem, že by sme svojim deťom mali vnímanie sveta urýchliť, zatriktívniť, otvoriť im všetky možné prístupové cesty. Naše deti však najviac potrebujú prítomnosť druhého človeka, nie toho virtuálneho na displeji televízie, počítača alebo chytrého mobilu, ale živého, reálneho, múdreho sprievodcu. Ak chcete – radcu. Nie vždy si uvedomujeme, aké negatívne vplyvy na detskú dušu má nadbytok virtuálnych vnemov. Deti i mladí ľudia, ktorí trávia väčšinu voľného času na počítači bez interakcie s dospelým človekom, zamieňajú virtuálny a mediálny svet za ten skutočný. Chýba im potom zdravý úsudok, prijímajú špatné rozhodnutia a majú problémy v nadväzovaní dlhodobých vzťahov.“ (Eva Katrušáková, Celé Česko čte dětem)

Občianske združenie CELÉ SLOVENSKO ČÍTA DEŤOM sa snaží o návrat ku knihám, k ich kráse, nežnosti, farebným fantáziám. Od roku 2011 sa snažíme prehĺbovať komunikáciu medzi deťmi a dospelými prostredníctvom kníh a čítania. Organizujeme čitateľské projekty, predovšetkým Týždeň čítania deťom v SR nad ktorým prevzal patronát prezident SR Andrej Kiska.

ŠTVRTÝ TÝŽDEŇ ČÍTANIA DEŤOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE 4. – 10. júna 2018

Tento celoslovenský projekt je zameraný na rodinu a jeho cieľom je podpora emocionálneho, psychického a morálneho zdravia detí a mládeže v znamení hesla: **„Pod, budem ti čítať!“** a všetky programy akcentujú myšlienku: **„Čítajme deťom 20 minút každý deň!“**

Projekt pozostáva z programov, kde hlavnými čítajúcimi hosťami sú významné osobnosti daného mesta a regiónu, umelci, spisovatelia, vedci, športovci, ktorí čítajú cca 4 – 5 minút z ich milovanej detskej knihy. Program býva spestrený hudobnými číslami umelcov, alebo talentovaných žiakov základných umeleckých škôl.

Medzi tým všetkým sa rozprávame s hosťami o ich milovaných knihách, o tom, čo knihy pre nich a nás znamenajú, a prečo je aj v dnešnej dobe dôležité čítať ich. Konkrétne stretnutia ovplyvňujú detskú dušu pri vývoji a tvorbe osobnosti a často nás sprevádzajú po celý život. Pri programoch sa snažíme sprostredkovať deťom stretnutie s takými osobnosťami, ktoré im svojimi životnými postojmi, svojou tvorbou i činmi môžu byť veľkým vzorom a príkladom. Navyše tento ročník bude súčasťou projektu Vyšehrad číta deťom a bude zameraný na prepojenie a propagáciu detskej literatúry autorov krajín V4.

Hlavným organizátorom je obecne prospešná spoločnosť Celé Česko čte dětem. Jej zakladateľka a riaditeľka Eva Katrušáková iniciovala projekt Vyšehrad číta deťom hovorí:

„Organizácie podporujúce pravidelné čítanie deťom sa nachádzajú v troch susedných štátoch Českej republiky. Už dlho vyvstávala myšlienka, aby sa tri aktívne spoločnosti, ktoré podporujú emočné zdravie a gramotnosť detí a mládeže spojili a vytvorili medzinárodný projekt. Najstaršou sestrou z partnerských organizácií je Cała Polska czyta dzieciom (Celé Poľsko číta deťom), ktorá pôsobí v Poľsku od roku 1998. Celé Česko čte dětem sa inšpirovalo v roku 2006 a slovenské občianske združenie Celé Slovensko číta deťom sa pripojilo v roku 2011. Vyšehradskú štvorku dopĺňa Maďarská čitateľská asociácia (Hungarian Reading Association), ktorá podporuje čitateľské programy, digitálne aplikácie a aktivity, ktoré vzbudzujú záujem detí a motivujú ich k čítaniu. Spojili sme sily a zorganizovali Týždeň čítania deťom v rámci projektu Vyšehrad číta deťom. Projekt si kladie za cieľ zvýšiť povedomie o prospešnosti čítania nahlas v krajinách Vyšehradskej štvorky. Chceme propagovať čítanie prostredníctvom projektu určeného pre rodičov, školy, knižnice, nemocnice či rodinné centrá. Týždeň čítania deťom v rámci projektu Vyšehrad číta deťom sa uskutoční od 4. do 10. júna 2018 a bude zahájený slávnostnou Inauguráciou 28. 5. v hoteli Ambassador Zlatá Husa v Prahe.“

V Poľsku kampaň prebieha už skoro 20 rokov.

„Keď sme s kampaňou začínali, išlo nám o to, povedať spoločnosti, aké je čítanie dôležité. O štyri roky neskôr sme našu pozornosť zamerali na systematické zavádzanie čítania do osvetových inštitúcií. Na základe toho potom vznikli projekty ‚Školy, ktoré čítajú‘ a ‚Škôlky, ktoré čítajú‘. Prax nám však ukázala, že keď sa začne propagovať nejaké heslo, nemusí to ešte znamenať že tí, ktorým je určené, si uvedomia, ako sa ich dotýka. Ak chceme, aby prijímatelia výzvu prijali, musíme ju adresovať priamo im. V roku 2001 som sa vrátila zo šesťročného pobytu v USA, kde som sa stretla s knihami a informáciami o tom, akú silu môže mať práve čítanie deťom. Narazila som na článok o tom, ako čítanie deťom propaguje Jim Trelease. Neskôr som si prečítala jeho knihy a zoznámila som sa aj s ďalšími autormi. Zistila som, že o téme čítania existuje bohatá literatúra a obecne je toto považované za veľmi významnú časť rozvoja dieťaťa. V mnohých vyspelých krajinách je čítanie považované za základ duševného rozvoja človeka. Nepopieram, že som si určité nápady a riešenia priviezla práve z USA. Keby som však nenarazila na už zmienený text s Jimom Treleaseom, v ktorom som sa dočítala, že deťom musíme čítať od narodenia až do školského veku, asi by som nikdy znovu nezačala čítať svojej dcére, ktorá mala vtedy 12 rokov. A nebolo to preto, že by sama čítať nevedela, ale preto, že nám to prinieslo krásne chvíle, ktoré stmelujú rodinu.“ (Irena Kožmínská, Cała Polska czyta dzieciom)

Je ušľachtilé že v krajinách Vyšehradskej štvorky sa spojili organizácie, zdieľajúce spoločné myšlienky a spoločný cieľ, čítať deťom 20 minút každý deň! Mohla tak vzniknúť vízia a teraz už aj realizácia projektu, kde Vyšehrad číta deťom.

Celé Slovensko číta deťom o. z. je organizátorom Týždňa čítania deťom v SR. Vďaka spolupráci so Slovenskou asociáciou knižníc a propagáciou projektu sa tento rok do projektu prihlásili knižnice, ZŠ, MŠ, detské domovy i nemocnice z viac ako 60 miest a dedín po celom Slovensku.

MgA. Viera Kučerová

viera.k@centrum.cz

(Celé Slovensko číta deťom)

Visegrad čte dětem

Projekt: Vyšehrad číta deťom – slávnostná inaugurácia, 28. 5. 2018, Praha, ČR